

РОЗШИРЕНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ З
КУРСУ «КОНТРОЛІНГ В ПІДПРИЄМНИЦТВІ»

Тема 1. Концепція контролінгу

Суть, мета і функції контролінгу. Основні концепції контролінгу. Роль контролінгу в системі управління підприємством. Взаємозв'язок контролінгу з іншими функціями управління. Види контролінгу. Цілі і задачі стратегічного контролінгу. Цілі і задачі оперативного контролінгу. Структура контролінгу. Види контролю. Відмінності фінансового і управлінського обліку.

Тема 2. Класифікація та поведінка витрат

Класифікація витрат. Вичерпані та невичерпані витрати. Витрати на продукцію та витрати періоду. Прямі і непрямі витрати. Основні та накладні витрати. Релевантні та нерелевантні витрати. Маржинальні та середні витрати. Дійсні та альтернативні витрати. Контрольовані та неконтрольовані витрати.

Фактори витрат для різних функцій бізнесу. Змінні витрати. Постійні витрати. Напівзмінні витрати. Змішані витрати. Релевантний діапазон. Напівпостійні витрати. Вплив керівництва на поведінку витрат.

Оцінка витрат. Функція витрат. Методи визначення функції витрат: технологічний аналіз; аналіз рахунків; метод вищої-нижчої точки; метод візуального пристосування; регресійний аналіз (метод найменших квадратів); спрощений статистичний аналіз.

Тема 3. Системи і методи калькулювання витрат

Визначення понять “калькулювання”, “об’єкт витрат”. Система виробничого обліку та її впровадження. Цілі калькулювання.

Підходи до встановлення ставок розподілу накладних витрат. Процес розподілу виробничих накладних витрат. Методи розподілу витрат та їх застосування. Заздалегідь визначена ставка розподілу накладних витрат.

Міністерство освіти і науки України
Державний університет «Житомирська політехніка»

Калькулювання за замовленнями. Документопотік за умов калькулювання за замовленнями. Відомість обліку витрат на замовлення. Калькулювання за процесами. Калькулювання повних витрат. Калькулювання змінних витрат. Концепція маржинального доходу.

Тема 4. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу вдіяльності та прибутку

Аналіз взаємозв'язку “витрати-обсяг-прибуток”. Методи аналізу взаємозв'язку “витрати-обсяг-прибуток”. Точка беззбитковості. Маржинальний метод визначення точки беззбитковості. Коефіцієнт маржинального доходу. Графічні методи аналізу взаємозв'язку “витрати-обсяг-прибуток”. Графік взаємозв'язку “прибуток-обсяг”. Графік маржинального доходу.

Аналіз чутливості прибутку. Запас фінансової міцності. Коефіцієнт запасу фінансової міцності. Оптимальна структура витрат. Операційний важіль. Сила дії операційного важеля.

Тема 5. Аналіз для прийняття рішень стосовно залучення інвестицій

Рішення стосовно капітальних інвестицій. Бюджетування капітальних інвестицій. Виявлення потенційних проектів капітальних інвестицій та визначення витрат і вигід, пов'язаних з впровадженням проекту. Типова релевантна інформація для прийняття рішень стосовно капітальних інвестицій. Оцінювання запропонованих проектів. Концепція вартості грошей з урахуванням часу. Теперішня та майбутня вартість. Методи оцінювання проектів капітальних інвестицій. Аналіз чутливості. Внутрішня норма прибутку. Період окупності. Період рятуння інвестицій. Облікова норма прибутковості. Раціонування капіталу.

Цілі інвестиційних розрахунків. Вибір інформації, необхідної для інвестиційних розрахунків. Вибір методів інвестиційних розрахунків, що використовуються на практиці. Статистичні методи інвестиційних розрахунків. Метод порівняння витрат. Метод порівняння за прибутком. Метод розрахунку рентабельності. Динамічні методи оцінки інвестицій. Розрахунок цінності капіталу. Розрахунок внутрішньої норми рентабельності. Метод ануїтетів.

Тема 6. Бюджетне планування і контроль

Бюджет та бюджетування. Мета бюджетування. Напрямки бюджетування. Типова ієрархія бюджетів на підприємстві. Основні підходи до організації процесу бюджетування. Стадії процесу бюджетування. Методи складання бюджетів. Структура системи бюджетів на підприємстві. Операційні бюджети. Фінансові бюджети.

Відхилення. Бюджетний контроль. Система бюджетного контролю. Звіт про виконання бюджету. Розщеплювання загального відхилення прибутку від статичного бюджету. Ефективність та результативність бюджетів. Гнучке бюджетування. Управління за відхиленнями. Відображення відхилень в управлінській звітності та їх аналіз.

Тема 7. Стратегічний контролінг на підприємстві

Процес стратегічного менеджменту. Визначення поняття “стратегічний управлінський облік”. Інформація, яку надає стратегічний управлінський облік. Порівняльна характеристика стратегій лідерства щодо витрат, диференціації та зосередження. Відмінності в управлінні витратами внаслідок відмінностей у стратегії. SWOT-аналіз. Аналіз фінансового становища. Аналіз фінансової звітності. Показники платоспроможності. Показники ефективності використання активів. Операційний цикл підприємства. Показники прибутковості діяльності. Прибутковість акцій. Вартісний ланцюжок та його стратегічна концепція. Аналіз ринкової позиції. Аналіз факторів довкілля. Порівняння з еталоном. Система збалансованих показників. Вимірники ключових факторів успіху. Порівняльна характеристика системи управлінського контролю.

Тема 8. Організаційно-методичні основи створення системи контролінгу на підприємстві

Міністерство освіти і науки України
Державний університет «Житомирська політехніка»

Визначення структури контролінгу. Формування цільових функцій та елементів системи контролінгу. Місце служби контролінгу в організаційній структурі підприємства. Раціональна структура фінансово-економічних служб підприємства. Організація служби контролінгу в корпорації. Структура і склад служби контролінгу. Інформаційні потоки на підприємстві в системі контролінгу. Можливі варіанти впровадження контролінгу.